

קידושין ס

עניין: האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי

פרשת ראה

וְרָאָה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה: אֶת־הַבְּרָכָה
אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִיָּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם: וְהַקְלָלָה אֲסִי־לָא תִשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְסָרְתֶם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִיָּה אֶתְכֶם

רש"י

הברכה. [כט] על מנת אשר תשמעו:

דברי דוד לבעל הט"ז ריש פרשת ראה

(כו) בְּרָכָה וְקָלָלָה. האמורות בהר גריזים כו'. דלא תטעה לפרש מדכתיב 'אשר תשמעו' ולא 'אם תשמעו' דאי אמר ע"ד דאיתא בגמרא 1: בא ליטהר מסייעין לו בא לטמא פותחין לו, וה"ק: הברכה עצמה היא גופה אשר תשמעו וזאת הברכה אשר אתן לכם סידע פתח 'אשר תשמעו', וכמו 'והקללה אם לא תשמעו'. ולכן אמר שאין הפירוש כן, דא"כ מאי 'היום' דאמר, אלא אותן הברכות של הר גריזים שעתידין לעשות כן אלא 'היום' שאני מלמדך דמרובה מדה טובה ממדת פורענות 2, דהברכה אני נותן לך מעכשיו, וזה שאמר 'את הברכה אשר תשמעו, דהיינו על מנת * כו', דאיתא בגיטין 3 ובכמה דוכתי 4 דכל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי, וא"כ כאן נמי מתחלת הברכה מעכשיו והוי מעשה קודם לתנאי דאח"כ גומר התנאי, והברכה הוא מעכשיו, אבל הקללה לא תתחיל רק אחר שלא תשמעו והוי תנאי קודם למעשה. זה החילוק שבין ברכה לקללה אף ע"פ שזמן אחד לנתינה אותם. כנ"ל נכון כוונת רש"י:

שם משמואל פרשת בחקותי תרע"ה

אם בחקתי תלכו וגו'. כ"ק אבי אדמו"ר וברמב"ן שעיקר המצוות הן בארץ ונקראות יצללה"ה דקדק הלא בפ' ראה כתיב את הברכה אשר תשמעו פירש"י על מנת שתשמעו, וידוע דעל מנת כאומר מעכשיו דמי, היינו שמעכשיו נותנים הברכה על מנת שתשמעו מכאן ולהבא. ולמה אמר כאן הלשון אם דמשמע להבא ולא מעכשיו: ונראה לתרץ בפשיטות ששם מדבר מביאתן לארץ, וזהו מעכשיו כמ"ש (תהלים ק"ה) ויתן להם ארצות גויים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חקיו ותורותיו ינצורו. זכות ולא חובה כי הזכות והחובה תלויים בחפץ, עכ"ל:

גור אריה ריש פרשת ראה

[כט] על מנת אשר תשמעו. פירוש, דהאי "אשר" אינו רוצה לומר דודאי ישמעו¹⁰⁸, דאם כן לא שייך אחריו (פסוק כט) "והקללה אם לא תשמעו". אלא 'על מנת אשר תשמעו' נותן לפניכם הברכה¹⁰⁹. והקשה הרא"ם, דלמה לא פירש האי "אשר תשמעו" כמו 'אם', דכן מצינו לשון "אשר" משמש במקום 'אם', כגון "ומולדתך אשר הולדת אחריהם וגו'" (נלאשית מת, ו), דפירושו (רש"י טז) אם תוליד עוד בנים¹¹⁰.

ולא הקשה מידי, דכאן קשיא למה שינה בלשון למכתב גבי ברכה לשון "אשר", וגבי קללה לשון "אם" (פסוק כט). אלא כך פירושו, את הברכה נותן אליהם מיד על מנת אשר ישמעו, וכל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי (גיטין עז), ורצונו של הקדוש ברוך הוא ליתן להם הברכות מיד¹¹¹, ויתחילו הברכות לבא מיד¹¹², אלא שנתן להם בתנאי על מנת שישמעו. אבל הקללה¹¹³ נתן להם בלשון "אם", דהוא תנאי שאינו מתחיל עתה, רק אם לא ישמעו — אז תהא הקללה באה. ולא כן הברכה, אשר נתינתה מיד היתה, לכך כתב אצלה "את הברכה אשר תשמעו". ואילו היה אומר 'את הברכה אם תשמעו', לא היתה הברכה אלא כשישמעו, ואם כן מתי היתה באה, כי הברכה כתיב בה 'ברוך אשר אינו מקלה אביו ואמו'¹¹³, כיון שאין זה רק לא תעשה, שלא יעשה דבר זה, אם לא זה היתה שהברכה¹¹⁴ מיד חלה — מתי יהיה הברכה באה, דלעולם יש ספק שמא חס ושלום יעבור, אלא הברכה באה מיד על מנת אשר ישמעו¹¹⁴: